

การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิทยา กรแก้ว

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

*Corresponding author e-mail: Wittayakorn2519@gmail.com Tel. 064-7929519

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารการพัฒนารูปแบบ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินรูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลพบว่า หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ด้านได้แก่ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การพัฒนาทั้งระบบ การบริหารตนเอง และการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ส่วนแนวทางในการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา มีการประชุมทั้งรูปแบบออนไลน์และออนไลน์อย่างต่อเนื่อง

2. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลมี 5 องค์ประกอบคือ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบงานและกลไก กระบวนการดำเนินงานและเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีระบบงานและกลไกจำนวน 4 ด้าน คือการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม กระบวนการดำเนินงาน 4S Model ประกอบด้วย 1) SWOT Analysis 2) Strategy determination 3) Strategy Implementation 4) Successful evaluation ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.50$, S.D. = 0.55)

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลพบว่า คุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 25667 สูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2566 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยในปีการศึกษา 2567 คิดเป็นร้อยละ 76.41 สูงกว่าปีการศึกษา 2566 ที่มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 69.22 ที่ผลต่างโดยรวม 7.19 คุณภาพครูพบว่า ครุมีคุณภาพและทักษะการปฏิบัติงาน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.50$, S.D. = 0.50) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติจากหน่วยงานของรัฐ ปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 และคุณภาพกระบวนการบริหารมีระดับการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ($x = 4.52$, S.D. = 0.52)

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลพบว่า มีผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครบคลุม ในระดับมากที่สุด ($x = 4.51$, S.D. = 0.53) ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดที่สุด ($x = 4.51$, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล

* Received: 2025-09-02, Revised: 2025-10-26, Accepted: 2025-11-13

Development of a School-Based Management Model in the Digital Age to Enhance the Quality of Educational Institutions at Trakun Pratuang Witthayakhom School Under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket and Yasothon

Wittaya Kornkaew

Director of Special Expertise, Trakunpratuangwittayakhom School
Affiliated with the Secondary Educational Service Area Office of Sisaket and Yasothon
*Corresponding author e-mail: Wittayakorn2519@gmail.com Tel. 064-7929519

ABSTRACT

The purposes of this research and development study were to: 1) examine the administrative approaches for model development, 2) design and develop an appropriate model, 3) implement the developed model in practice, and 4) evaluate the effectiveness of the school-based management model in the digital era for enhancing the educational quality of Trakulpratuang Wittayakhom School, under the Secondary Educational Service Area Office of Sisaket – Yasothon. The research involved 361 participants. Data collection instruments consisted of a document analysis form, a semi-structured interview form, a focus group discussion record, a model evaluation form, and a satisfaction questionnaire, with a reliability coefficient of 0.80. The data were analyzed using content analysis, mean, and standard deviation.

The research results found that:

1. The school-based management approach in the digital age found that educational institutions should adhere to five key principles: decentralization, participation, self-management, and supportive leadership. As for the management approach based on the concept of using schools as a base, educational institutions should encourage personnel to use digital technology in their work, involve the community, develop quality according to educational standards, and conduct continuous meetings both on-site and online.

2. The school-based management model in the digital age has five components: concepts, principles, objectives, work systems and mechanisms, operational processes, and conditions for implementing the model. The 4S Model operation process consists of: 1) SWOT Analysis 2) Strategy determination 3) Strategy Implementation 4) Successful evaluation The results of the evaluation of the suitability and feasibility of the model's utilization are at a high level ($X = 4.50$, $S.D. = 0.55$).

3. The results of using the school-based management model in the digital age found that the quality of students' academic achievement in 8 learning subject groups in the 2024 academic year was higher than in the 2023 academic year in every learning subject group. In the 2024 academic year, the overall performance reached 76.41 percent an increase of 7.19 percent compared to the previous year (2023), which had an average of 69.22 percent. Teachers demonstrated outstanding quality and high professional competence, with an overall mean score at the highest level ($X = 4.50$, $S.D. = 0.50$). All school administrators, teachers, and educational personnel received recognition and honorary awards from government agencies, accounting for 100 percent in 2024. Moreover, the quality of the school's management process was assessed at the highest level ($X = 4.52$, $S.D. = 0.52$).

4. The results of the evaluation of the school-based management model in the digital age found that the evaluation results in terms of usefulness, feasibility, appropriateness, and accuracy were at the highest level ($X = 4.51$, $S.D. = 0.53$). Satisfaction with the use of the model was at the highest level ($X = 4.51$, $S.D. = 0.52$).

Keywords: Model development; School-based management in Digital age

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จึงได้มีการกำหนดบทบาทยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ไว้หลายด้าน เริ่มตั้งแต่ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และรวมถึงยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อีกด้วย สำหรับด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ ได้บัญญัติให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย เพื่อสนับสนุนการบรรลุตามยุทธศาสตร์ ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่างๆ และแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาจึงเป็นภารกิจของหลายฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ ทำหน้าที่อย่างประสานสัมพันธ์กัน กระบวนการบริหารและจัดการศึกษา ควรเป็นการกระจายอำนาจ มีการบริหารเชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เป็นสถานศึกษาที่พร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี ความรู้และความเข้าใจรวมทั้งต้องเลือกใช้ทฤษฎีต่าง ๆ หลักการบริหารในเชิงศาสตร์และศิลป์อย่างเหมาะสม มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกสามารถพัฒนาสถานศึกษาได้ทั้งระบบทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์ (2561 : 13) กล่าวว่าหน้าที่ผู้บริหารใช้กระบวนการดำเนินงานโดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับวาสนา สีแดง (2562 : 20) ได้นำระบบและวิธีการบริหารแนวใหม่มาควบคู่กับการบริหารการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ว่าเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร การศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษาชุมชน มีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษาการบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยมีหน้าที่ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการกระจายอำนาจ การบริหารการจัดการศึกษาสู่ สถานศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ติดตามและประเมินผล ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการและ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการ

วิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร, 2566)

ดังนั้น กระบวนการบริหารของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาเทคนิค วิธีการบริหารเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่ต้องรู้ และเข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและร่วมมือกัน เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่รู้และพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องสนใจใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้บริหารที่สามารถจูงใจครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงาน มีภาวะความเป็นผู้นำเป็นผู้สนับสนุนการบริหาร การพัฒนางานทางวิชาการและงานที่สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อสถานศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนบริบท โครงสร้างของการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้าง ความสำเร็จของงานตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สอดคล้องกับทวิศกดิ์ สมนอก (2562 : 104) ได้กล่าวการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลควรประกอบด้วย การกระจายอำนาจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพและครูมืออาชีพ การมุ่งเน้นคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารขึ้น อันจะนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เป็นโรงเรียนที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถภาพในการจัดการความรู้ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีระบบการจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษา มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบรรยากาศการเรียนรู้และวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ได้มีแนวคิดและวิธีการบริหาร หลากหลายรูปแบบที่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อมุ่งให้การบริหารการศึกษาเกิดผลดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อาทิเช่น การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) และการบริหารแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management) เป็นต้น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์การบริหารและการจัดการศึกษาอีกแนวคิดหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการด้วยตนเองและสามารถตอบสนองในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมิรินทร์ พนมอุรประการ (2563) ที่กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารโดยสมาชิกของสถานศึกษาและทุกส่วนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของตนเอง เป็นการรวมพลังกันอย่างเต็มที่เต็มความสามารถและมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งให้สถานศึกษาได้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจ และที่สำคัญการที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกด้านทั้งด้านทรัพยากร ด้านงบประมาณ จะทำให้เกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณ ที่ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ในขณะที่เดียวกันการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษา ยังจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและโครงการใหม่ ๆ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว แนวคิดหลักที่ผู้วิจัยใช้สนับสนุนรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร ในครั้งนี้ จึงเป็นไปตามหลักการและกลยุทธ์ในการพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพ การศึกษาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการบริหารตนเอง และหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ซึ่งในการสร้างและ พัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ออกแบบและสร้างขึ้นให้เป็นรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาอยู่บนพื้นฐานหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมโดยจะเปิดโอกาสให้ชุมชนและ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนในการบริหารจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแผนการกำหนดหลักสูตร ท้องถิ่น หลักการบริหารตนเอง โดยโรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง ภายใต้การบริหารงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาที่จะคิดหรือกำหนดการดำเนินงานในโรงเรียนได้ด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร เพื่อให้กระบวนการบริหารงาน มีการทำงานเชิงระบบ มีทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของจังหวัด ศรีสะเกษ โยโสธรและของชุมชนเป็น หลัก เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับจุดแข็งด้านการศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทือง วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร ด้านผู้บริหารที่มีความตั้งใจในการพัฒนา เป็นที่ยอมรับของชุมชนและเข้าใจบริบทของพื้นที่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ ด้านครูผู้สอน ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และมีจิตวิญญาณความเป็นครูสูง และด้านชุมชน ซึ่งชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างเต็มที่ (โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม, 2566) ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากจะใช้ในการวางแผนการ พัฒนาศักยภาพและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของครูโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมแล้ว ยังได้ แนวทางแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทหรือโรงเรียนของตน โดยเฉพาะการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้อำนาจ หน้าที่ ความ รับผิดชอบ การตัดสินใจเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development (R&D)) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ระยะตาม รายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

1.1 การศึกษาแนวทางทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 37 เล่ม โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร

1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยครูและผู้บริหารคุณวุฒิ จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1

2.2 การตรวจสอบความตรงของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ปรากฏว่ารายการวิเคราะห์ในแบบวิเคราะห์เนื้อหา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 สามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยใช้คู่มือการใช้รูปแบบฯ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบฯ

ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

4.1 การประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทั้ง 4 ด้าน คือ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องครบคลุม

4.2 การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มเป้าหมายจำนวน 16 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน

ตามลำดับขั้นตอนตามภาพที่ 1

ระยะของการวิจัย	การดำเนินการ	ผลที่ได้
ระยะที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล	1. การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลจากเอกสาร จำนวน 37 เล่ม	1.แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2.กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ

ระยะของการวิจัย	การดำเนินการ	ผลที่ได้
ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล	2. การประชุมคณะครูและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล 1. ร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล 2. การตรวจสอบคุณภาพเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบโดยการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ	1.รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลฉบับร่าง 2.รูปแบบที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์
ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ	1. นำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมไปใช้ในการศึกษา 2566 โดยใช้คู่มือการใช้รูปแบบฯ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้รูปแบบฯ	คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม 1.คุณภาพนักเรียน 2.คุณภาพครู 3.คุณภาพการบริหารจัดการ

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ	1. ประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล 2. ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล	1.รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล 2.ความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล
----------------------------	--	--

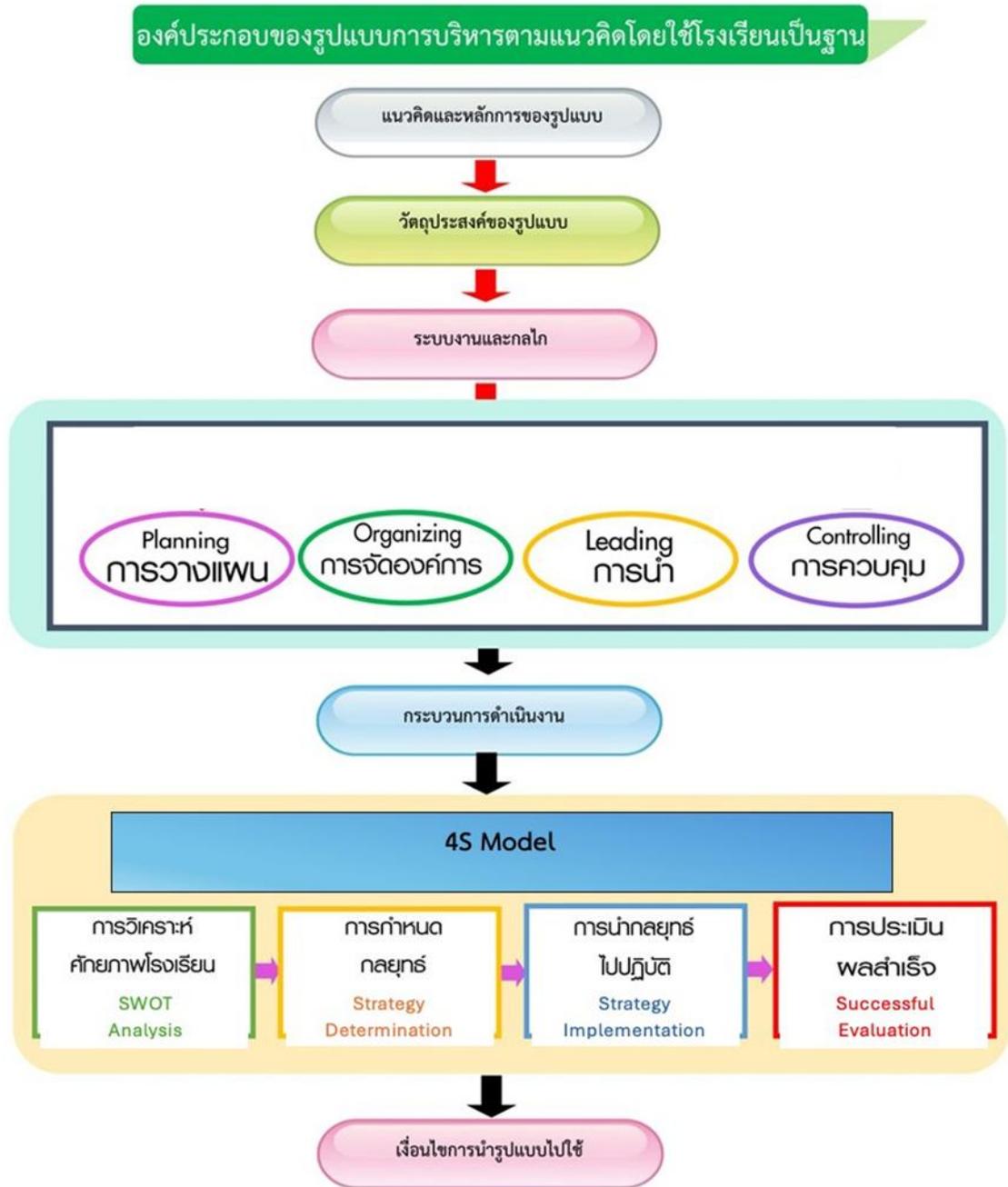
ภาพที่ 1 สรุปขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการวิจัย

1.1 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลพบว่า หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ด้านได้แก่ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การพัฒนาทั้งระบบ การบริหารตนเอง และการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ส่วนแนวทางในการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา มีการประชุมทั้งรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์อย่างต่อเนื่อง

1.2 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบคือ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบงานและกลไก กระบวนการดำเนินงาน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีระบบงานและกลไกประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม กระบวนการดำเนินงาน 4S Model ประกอบด้วย 1) SWOT Analysis คือ การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน 2) Strategy determination คือ การกำหนดกลยุทธ์ 3) Strategy Implementation คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 4) Successful evaluation คือ การประเมินผล

สำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดและหลักการของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็น ของโรงเรียน และท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน นักเรียน และองค์กรอื่น ๆ มาร่วมคิด ร่วม

ตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมประเมินเพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของสถานศึกษา ยึดหลักการสำคัญของการบริหาร ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง หลักการพัฒนาทั้งระบบ และหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. เพื่อให้โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม มีแนวปฏิบัติที่มีคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 ระบบงานและกลไก

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้หลักการบริหารแบบ POLC ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ดังรายละเอียด

3.1 การวางแผน (Planning)

ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายรวมถึงการ ทบทวนรูปแบบ และแผนการดำเนินงาน ในการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ โรงเรียนใช้กระบวนการ SWOT Analysis ศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส อุปสรรค / ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน จุด แข็ง ควบคู่กันไป เพื่อประเมินบริบท และสถานภาพของโรงเรียน แล้วนำมากำหนดเป็น วิสัยทัศน์และพันธกิจ ของโรงเรียนรวมทั้งการร่วมกันกำหนด ค่านิยม ที่สอดคล้องตามแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 การจัดองค์การ (Organizing)

ขั้นตอนการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม มีการกำหนดโครงสร้างองค์กร (Organization Structure) การกำหนดคณะกรรมการบริหารโรงเรียน กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ฯลฯ วางแผนพัฒนาโรงเรียนและบุคลากร/กำหนด อัตรากำลังบุคลากร จัดสรรงบประมาณใน แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ติดตาม ดูแล ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในโรงเรียน มีคณะกรรมการ ตรวจสอบการเงินและพัสดุ ควบคุมภายใน ติดตาม ตรวจสอบการ บริหารการเงินและพัสดุ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชมรมศิษย์เก่า ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

3.3 การนำ (Leading)

ขั้นตอนที่โรงเรียนมีระบบบริหารที่ชัดเจน ส่งผลต่อคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนโดย ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การอำนวยความสะดวก และ ประสานงาน กระตุ้นส่งเสริม ให้บุคลากรปฏิบัติงาน บรรลุเป้าหมายการดำเนินงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนใน การปฏิบัติงานและในการประเมิน ตรวจสอบ ต้องมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น เชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถของครูและชุมชน ลดบทบาทการสั่งการลง สนับสนุนให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้น มีความ เชื่อว่า ผู้รับบริการ ซึ่งหมายถึง ผู้ปกครอง นักเรียน ควรเป็นผู้กำหนดสิ่งที่เขาต้องการหรือที่ควรได้รับ การ บริหารหรือการตัดสินใจควรดำเนินการโดยองค์คณะบุคคล เพราะการทำงานเป็นทีมจะสมบูรณ์กว่า การทำ เพียงคนเดียว ผู้บริหารสร้างศรัทธา ประพฤติตนเป็นกัลยาณมิตรและเป็นแบบอย่างที่ดีในการ ปฏิบัติตน ตาม กฎหมายกฎระเบียบ ตามวัฒนธรรมองค์กร โดยใช้ระบบการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ มุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้ มีความรู้คู่คุณธรรม มีระเบียบวินัยและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นแบบอย่างที่ดีใน การครองตน ครอง

คนและโครงการงาน ด้านพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร โดยให้ความรู้แก่คนในองค์กรและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่และภารกิจตามโครงสร้างใหม่ ซึ่งอาจใช้วิธีเชิญนักวิชาการ หรือครูต้นแบบมาพูด จัดให้ครู พัฒนาตนเองร่วมกัน โดยพยายามสนับสนุนให้ครูดำเนินการกันเอง และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ควบคุมการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิชาการเน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร สถานศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ปลอดภัย โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.4 การควบคุม (Controlling)

ขั้นตอนนี้โรงเรียนตระกุลประเทืองวิทยาคม มีการกำหนดเป้าหมายของการศึกษา/ผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายของระบบการศึกษาเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการ เน้นคุณภาพผู้เรียน ทำอย่างไรจึงจะให้นักเรียนมีคุณภาพมีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยศึกษาจากมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ การนิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบหมายต่าง ๆ ของบุคลากรอยู่เสมอ เพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจให้บุคลากรทุกฝ่ายอย่างทั่วถึง มีการยกย่องชมเชย เชิดชู เกียรติ การให้รางวัล และประกาศเกียรติคุณ ในผลสำเร็จของบุคลากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อย่างหลากหลายรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงานในครั้งนี้ ได้ดำเนินงานตามรูปแบบ 4S Model (SWOT Analysis, Strategy determination, Strategy Implementation, Successful evaluation) ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน (SWOT Analysis) หมายถึง การประเมินสถานการณ์ของสถานศึกษา เพื่อระบุจุดแข็ง (Strengths), จุดอ่อน (Weaknesses), โอกาส (Opportunities), และ อุปสรรค (Threats) ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน

4.2 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy determination) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน ร่วมกันกำหนดแผนการและขั้นตอนการดำเนินงานจากข้อมูลในขั้นการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่ดีที่สุดหรือตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดให้กับโรงเรียน ได้แก่ รูปแบบที่ผู้บริหาร ครู และชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก

4.3 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) เป็นขั้นตอนที่ ผู้บริหารกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ด้านงบประมาณ หรือวิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการนี้ เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง หรือระบบการบริหาร

4.4 การประเมินผลสำเร็จ (Successful evaluation) เป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารได้ประชุม นิเทศ ร่วมพิจารณา ปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องที่พบจากการดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 5 เจ็อนไขการนำรูปแบบไปใช้

5.1 ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพัฒนาคุณภาพของตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ และภาวะผู้นำแบบ เกื้อหนุน คือ มีทักษะด้านวิสัยทัศน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน และด้านการประเมิน ตรวจสอบ และรายงาน

5.2 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียน รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย

5.3 ผู้บริหาร และครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตาม แนวคิดโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานเพื่อให้สามารถนำแผนหรือกลยุทธ์การดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ (Apply) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ข้อมูลสารสนเทศตรงกัน

1.3 ผลการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมโดยใช้คู่มือการใช้รูปแบบฯ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้รูปแบบฯพบว่า คุณภาพผู้เรียน 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2567 สูงขึ้นกว่า ปีการศึกษา 2566 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสูงขึ้นทุกรายการ 3) ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสูงขึ้นทุกด้าน 3) คุณภาพครูพบว่า ครูมีคุณภาพและทักษะการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานของรัฐคิดเป็น ร้อยละ 100 4) คุณภาพการบริหารจัดการพบว่ามีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านการบริหารจัดการ มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 12)

ประเด็นตรวจสอบ	ระดับคุณภาพ		
	×	S.D	ความหมาย
1. ความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ	4.30	0.55	มาก
1.1 แนวคิดและหลักการของรูปแบบ	4.80	0.55	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.80	0.55	มากที่สุด
1.3 ระบบงานและกลไก	4.70	0.55	มากที่สุด
1.4 กระบวนการดำเนินงาน	4.40	0.55	มาก
1.5 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้	4.40	0.55	มาก
เฉลี่ย	4.50	0.55	มากที่สุด
2. ความเป็นไปได้ของการนำไปใช้	4.60	0.55	มากที่สุด
2.1 แนวคิดและหลักการของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 ระบบงานและกลไก	4.40	0.55	มาก
2.4 กระบวนการดำเนินงาน	4.20	0.45	มาก
2.5 เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้	4.40	0.55	มาก
เฉลี่ย	4.48	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.50	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณภาพของรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ

ยโสธร โดยรวม มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาได้ระดับมากที่สุด ($x = 4.50$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประเด็นความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.55$, S.D. = 0.51) โดยเฉพาะองค์ประกอบในด้าน วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ($x = 4.80$, S.D. = 0.55) รองลงมาความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ ($x = 4.48$, S.D. = 0.55)

2) ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n = 12)

ประเด็นตรวจสอบ	ระดับคุณภาพ		
	x	S.D	ความหมาย
1. ความชัดเจนในการบรรยายที่มาและความสำคัญของการพัฒนารูปแบบ	4.50	0.55	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมในการนำหลักการบริหาร แนวคิด และ ทฤษฎีพื้นฐานมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ	4.40	0.55	มาก
3. ความสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการบริหารที่นำมาใช้ สนับสนุนการพัฒนารูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
4. ความชัดเจนและความเชื่อถือได้ของหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล	4.30	0.84	มาก
5. การใช้ภาษา และการเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
6. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้ เกิดขึ้นของรูปแบบ	4.60	0.55	มากที่สุด
7. องค์ประกอบของรูปแบบแต่ละองค์ประกอบ มีความถูกต้องชัดเจน	4.40	0.89	มาก
8. องค์ประกอบของรูปแบบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ สอดคล้องส่งเสริม ซ้ำกันและกัน	4.20	0.45	มาก
9. ความเหมาะสมของขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน	4.40	0.55	มาก
10. กระบวนการดำเนินงาน มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ	4.60	0.55	มากที่สุด
11. ความยืดหยุ่นในการนำรูปแบบไปใช้	4.40	0.55	มาก
12. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์/ทันสมัยของรูปแบบ	4.60	0.55	มากที่สุด
13. การจัดรูปแบบการพิมพ์มีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
14. คู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15. ลักษณะของรูปเล่มกะทัดรัด เหมาะสม	4.20	0.84	มาก
รวมเฉลี่ย	4.50	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($x = 4.50$, S.D. = 0.58) โดย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีดังนี้ 1) ความสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการบริหารที่ นำมาใช้สนับสนุนการพัฒนา รูปแบบ 2) การใช้ภาษา และการเรียบเรียงถ้อยคำมีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย และ 3) การจัดรูปแบบ การพิมพ์มีความเหมาะสม ($x = 4.80$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ความชัดเจนในการบรรยายที่มาและ ความสำคัญของการพัฒนารูปแบบ วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สามารถแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นของ รูปแบบ กระบวนการดำเนินงาน มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์/ทันสมัยของ รูปแบบ และคู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้จริง ($x = 4.60$, S.D. = 0.55)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการบริหาร ตนเอง หลักการพัฒนาทั้งระบบ และหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ส่วนแนวทางในการบริหารตามแนวคิด โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ให้ชุมชนมี ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา มีการประชุมทั้งรูปแบบ ออนไลน์และออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ครั้งนี้เป็นรูปแบบที่ชัดเจนที่มุ่งสู่การปฏิบัติ ในระดับสถานศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรให้สถานศึกษาได้พัฒนาตนเองตามแนวทาง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข หลักการบริหารให้ความสำคัญกับ หลักการมีภาวะผู้นำ ความพร้อมของสถานศึกษา ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นสำคัญ กระบวนการดำเนินงานมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างต่อเนื่องทั้งระหว่างครูด้วยกันเองและครู กับชุมชนทั้งในระบบออนไลน์และระบบออนไลน์ จึงทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน นอกจากนี้รูปแบบการบริหาร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานหรือกลยุทธ์ที่ ชัดเจน การตัดสินใจดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ คำนึงถึงคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ มีการติดตามผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องครบวงจร PDCA และจัดให้มีการตรวจสอบ การรายงานผลการ ดำเนินงานต่อสาธารณชน มีการตรวจสอบได้ สามารถนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงพัฒนาได้ งานวิจัยที่ สนับสนุนข้อค้นพบนี้คืองานวิจัยของศิริพร แสนศรี (2562) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ที่เหมาะสมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การกระจายอำนาจ การบริหารตนเอง การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารและการพัฒนาองค์กร 2) ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผล ทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) องค์ประกอบของ SBM ที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุดคือ "ภาวะผู้นำของผู้บริหาร" รองลงมาคือ "การมีส่วนร่วม" และ "การทำงาน เป็นทีม" ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อน SBM ให้เกิดผลสำเร็จ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิรินทร์ พนมอุปการ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการบริหาร ตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการศึกษาแนวทางการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลาจากการศึกษาเอกสารหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าสถานศึกษาควรยึดหลักการสำคัญของการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 แนวทางได้แก่

หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมหลักการบริหารตนเอง หลักการพัฒนาทั้งระบบและหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ส่วนแนวทางในการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยการประชุมคณะครูและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสถานศึกษาควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลในการปฏิบัติงานให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายมีคุณภาพส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาตนเองมีการรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของสถานศึกษา

2. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบคือ แนวคิดและหลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ระบบงานและกลไก กระบวนการดำเนินงาน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการดำเนินงาน มีขั้นตอนการดำเนินงานแบบ 4S Model (SWOT Analysis, Strategy determination, Strategy Implementation, Successful evaluation) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ประโยชน์ของรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากรูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีลักษณะเด่นชัดในหลักการคือ การกระจายอำนาจ การตัดสินใจจากหน่วยงานไปสู่สถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือคณะกรรมการ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ มีการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบได้ มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการ ต้องปรับบทบาทและสร้างภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน คือเน้นการสนับสนุน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกมากกว่าการตรวจตรา มีการให้กำลังใจพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและประกันคุณภาพให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การนำหลักการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการตนเอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ และหลักการบริหารจัดการที่ดี ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดการบริหารและจัดการของสถานศึกษา จึงส่งผลให้รูปแบบการบริหารสอดคล้องกับสภาพและบริบทของชุมชน ทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของวาสนา สีแดง (2562) ได้สรุปแนวคิดหลักการในการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า ควรประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการบริหารจัดการตนเอง 3) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) หลักการบริหารจัดการที่ดี

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา โรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ระหว่างปีการศึกษา 2562-2563 พบว่า รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้การพัฒนาของโรงเรียนในปีการศึกษา 2566 มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2565 ในทุกด้านทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านการบริหารจัดการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากองค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีขั้นตอนการ พัฒนอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร มีการสังเคราะห์ เอกสารและแนวคิดทฤษฎี หลักการรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการบริหาร รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในรูปแบบต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน มีการนำรูปแบบและเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญและสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณารูปแบบการบริหารก่อนนำไปใช้ เป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ รุ่งแผน (2563) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1)

รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม), 2) กระบวนการ (วงจรการทำงาน P-D-C-A), 3) ผลผลิต (ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้), และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ (การนิเทศและประเมินผล) โดยทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้หลักการสำคัญของ SBM คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบและถ่วงดุล 2) หลังการใช้รูปแบบ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงขึ้น และผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 4) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ผู้บริหาร, ครู, คณะกรรมการสถานศึกษา) มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารในระดับมากที่สุด และงานวิจัยต่างประเทศของ ชาร์ล (Charles, 2006) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการที่มีโรงเรียนเป็นฐาน พบว่า การจัดการที่มีโรงเรียนเป็นฐานในลักษณะความเป็นผู้นำ และการบริหาร มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยยึด มั่นในความศรัทธาของอาจารย์และผู้บริหารที่ว่า การจัดการ โดยมีโรงเรียนเป็นฐานนั้นสามารถ ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ และงานวิจัยของอีแวนด์ (Evans, 2008) ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนำระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จะช่วยพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ไปในทางบวก หากการดำเนินการเป็นไปตามกระบวนการที่ทุกฝ่ายเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรม และความเชื่อของบุคลากรในองค์กรนั้นด้วย

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม ในปีการศึกษา 2566 พบว่า 1) รูปแบบการบริหารตาม แนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมมีผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครบคลุม โดยรวมใน ระดับมากที่สุด และ 2) ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยา อยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นที่ว่า ผู้บริหารให้กำลังใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มและ การคิดค้น นวัตกรรมใหม่ ๆ ของผู้บังคับบัญชา รองลงมา คือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน ปฏิบัติได้ เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมส่วนคณะกรรมการ สถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน คือ โรงเรียนมีระบบรักษาความปลอดภัยของนักเรียนภายในบริเวณโรงเรียนที่ เหมาะสม ส่วนนักเรียนพึงพอใจมากที่สุด คือ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน รองลงมา คือ ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ได้มีการประชุมเพื่อ ดำเนินการวางแผนการจัดการศึกษาทั้งคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ คำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาวางแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงานเพื่อสนองต่อนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีการดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ตลอดจน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียน ทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน รู้สึกดี และผูกพันกับโรงเรียน สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ Wohlstetter (1995) ด้านการกระจายอำนาจ (Power) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่พยายามประสานให้สมาชิกทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ใช้องค์กรตัดสินใจในการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายต่อการเรียน

การสอน ต้องการให้บุคลากรจากหน่วยงานกลางเปลี่ยนแปลงบทบาทโดยมุ่งเน้นให้เป็นผู้บริหารมากกว่าสั่งการ ผลสรุปการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของวิลสัน (Wilson, 2001) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในอัลเบอร์ตา : การรับรู้ของผู้นำใน โรงเรียนของรัฐ ค.ศ. 1994-1997 (School-Based Management in Alberta : Perceptions of Public School Leaders 1994 -1997) จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อการพัฒนาและทำความเข้าใจ วิธีการนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปปฏิบัติในเขต Alberta ระหว่างปี ค.ศ. 1994-1997 โดยศึกษาบทบาทหน้าที่ และทัศนคติของผู้นำในโรงเรียน ได้แก่ ผู้นำครู ผู้บริหารและประธาน คณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 18 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกต และศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกิดจากผู้นำในโรงเรียนมีบทบาท ในการตัดสินใจเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาการสื่อสารผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนหรืออำนวยความสะดวก ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนรู้สึกพอใจกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรวณ สุทธิพันธ์ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบ การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ผล การวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นเรียกว่า "WANGKULA MODEL" ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ 1) การทำงานร่วมกัน (Working Together) 2) การมีเป้าหมายร่วมกัน (Aim) 3) ภาวะผู้นำ (Networking & Leadership) 4) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) และ 5) การเรียนรู้ของ องค์กร (Learning Organization) 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ด้านผู้เรียน: มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้น ด้านครู: มีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมและสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC) เพิ่มขึ้น ด้านโรงเรียน: มีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมสูงขึ้นกว่าก่อน การพัฒนา 3) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด และยืนยันว่ารูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิรินทร์ พนม อุประการ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่าผลการประเมิน รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหลา พบว่ามีผลการประเมินด้านความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม โดยรวมในระดับมากที่สุด ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อ การใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดา หลาอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อค้นพบจากผลการวิจัย

1) จากการใช้รูปแบบการบริหาร พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม มี คุณภาพเพิ่มสูงขึ้นทั้งคุณภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านครู และหลักการบริหารจัดการที่มี คุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน ควรนำรูปแบบการบริหารโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนโดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของ แต่ละโรงเรียน

2) การนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลไปใช้ ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารอย่างละเอียดจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปวางแผนปฏิบัติในทุกด้านอย่างเป็นระบบ จึงจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนประสบผลสำเร็จ และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

3) ควรมีการนิเทศการติดตาม ช่วยเหลือรวมทั้งประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษากิจการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลของการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคมที่พัฒนาขึ้น

3) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จของการบริหารตามแนวคิดโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในยุคดิจิทัล 4S Model เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนตระกูลประเทืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบ 4S Model (SWOT Analysis, Strategy determination, Strategy Implementation, Successful evaluation) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน (SWOT Analysis) หมายถึง การประเมินสถานการณ์ของสถานศึกษา เพื่อระบุจุดแข็ง (Strengths), จุดอ่อน (Weaknesses), โอกาส (Opportunities), และ อุปสรรค (Threats) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy determination) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน ร่วมกันกำหนดแผนการและขั้นตอนการดำเนินงานจากข้อมูลในขั้นการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เพื่อ

วิเคราะห์หาทางเลือกที่ดีที่สุดหรือตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดให้กับโรงเรียน ได้แก่ รูปแบบที่ผู้บริหาร ครู และชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก

3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ด้านงบประมาณ หรือวิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการนี้ เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง หรือระบบการบริหาร เช่น กำหนดบุคลากรรับผิดชอบงาน การจัดการทรัพยากร การให้การศึกษา การให้การอบรม การกระตุ้น ส่งเสริม ให้ครูทำงานได้อย่างเต็มที่และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีภาวะการเป็นผู้นำ มีการจัดระบบอำนาจการและกำกับติดตาม สามารถสร้างแรงจูงใจให้ครูมีทักษะในการแก้ไข ปัญหาและมีการตัดสินใจที่รอบคอบเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. การประเมินผลสำเร็จ (Successful evaluation) เป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารได้ประชุม นิเทศ ร่วมพิจารณา ปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องที่พบ จากการทำงาน กิจกรรมเพื่อร่วมกันหาแนวทาง พัฒนาและแก้ไขร่วมกัน กำหนดบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหาร ครู เพื่อดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานจากผู้บริหาร ครู และหน่วยงานต้นสังกัดและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำรายงานการประเมินภายใน รายงานการประเมินตนเอง รายงานประจำปี และเผยแพร่ใน หน่วยงานต้นสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงปริวรรตเพื่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พรเทพ ฐัฒน. (2563). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 8(32), 1-12.
- มิรินทร์ พนมอุปการ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดาหล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล*. https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=182119&bcat_id=16.
- โรงเรียนตรอกกุลประเทืองวิทยาคม. (2566). *รายงานประจำปีของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2566*. ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร.
- วาสนา สีแดง. (2562). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8*. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร แสนศรี. (2562). *รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน)*. เอกสารลำดับที่ 13/2562.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.
- ธนวรรณ สุทธิพันธ์. (2565). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ทวีศักดิ์ สมนอก. (2562). *การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Charles, H. (2006). *School - Based Management : A Study do Its Impaction Student Achievement in the Title Schools*. California : Fielding Graduate University.
- Wohlstetter, P. (1995). "Getting School-Based Management Right : What Works and Doesn't," *Phi-Delta-Kappan*, 77(1), 22-24.
- Wilson, R.J. (2001). "school-Based Management Alberta : Perceptions of Public School Leaders," *Dissertation Abstracts International*, 62 (3), 337 - A